

PUJAREM LA TRISTESA DALT LES GOLFES (*)

Estava asseguda al llit amb la carta a les mans. Davant meu hi havia aquella petita finestra on tenia la mirada clavada. Era com si sentís la fresca brisa de l'alba, els edificis començaven a il·luminar-se i a marcar-se sobre les planes i sobre els carrers de la ciutat. El sol brillava amb el seu càlid matís ataronjat, tots els colors quedaven difuminats en el cel: de preciosos roses els rostres de les muntanyes, a càlids taronges i blaus freds que envoltaven el sol. Em vaig aixecar i estirant dèbilment el braç vaig obrir la finestra; se sentien les dolces cantarelles dels ocells que indicaven que començava un nou dia. No podia més, el meu esgotament era tal que no tenia esma per començar de nou un matí. Avui era el dia del meu aniversari, el dia vint-i-sis de desembre. Sí, Sant Esteve. Aquell dia en què totes les famílies es reuneixen, riuen, s'ho passen bé... I no només això sinó que avui feia exactament un any del dia que em varen diagnosticar la fibrosi pulmonar. Una malaltia poc coneguda, que sol afectar a persones majors de cinquanta anys, i que en molts casos és letal, ja que no hi ha cap mena de tractament. I aquest havia estat el meu regal d'aniversari de l'any anterior. A partir d'aquell moment va ser com si la meua vida deixés de tenir sentit. Era com si visqués en un món paral·lel. Un món ple de tristesa i de buidor per una banda, i un altre on hi havia una Clara forta capaç d'enfrontar-se a qualsevol malaltia amb un somriure a la cara perquè els seus familiars i amics no estiguessin constantment pendents d'ella i la veiessin com una malalta.

Sempre havia intentat no donar-li el poder de debilitar el motor de la meua vida a aquesta malaltia. Així doncs intentava fer la vida d'una adolescent normal i corrent. Cada matí em llevava d'hora, i me n'anava a l'institut. A les tardes estudiava, feia els deures, quedava amb les amigues, anava de compres amb la mare... Però és clar, tot això ho feia si no tenia febre, si la tos no s'apoderava del meu cos, si els pulmons em permetien respirar amb normalitat, etc. Tothom diu que l'adolescència és una de les etapes més dures de la vida d'una persona, doncs ja us podeu imaginar com és la vida d'una adolescent i a més malalta. El desordre, la ràbia, la impotència, el dolor... s'apoderava del meu interior. Podríem dir que dins meu hi havia una

mena de golfes plenes de caixetes de felicitat per obrir, i per contra, un munt d'horripilants que calia tancar.

I resulta que demà havia de prendre una gran decisió, de la qual potser dependria la meva vida i que només depenia de mi. Ni els meus pares, ni els amics, ni els avis, ni els tiets, ni el germà petit podien prendre-la per mi, si no us asseguro que els hauria cedit el control de la meva vida. Demà havia de decidir si volia començar un tractament pioner per intentar superar la meva malaltia, si volia entrar a quiròfan per realitzar un trasplantament o si seguia com havia fet fins ara. Me'n recordo perfectament del dia que el doctor m'ho va proposar. Era novembre, els carrers de Barcelona estaven buits. Encara no hi havia ambient de Nadal, però tampoc feia bo per passejar. Així doncs només se sentien les meves passes i les de ma mare caminant poc a poc, sense pressa, com si els nostre subconscient ens obligués a alentir el pas ja que sabíem que fins al moment, no havia sentit cap bona notícia d'aquella. Havíem arribat. Vaig aturar-me davant de la porta amb els ulls inundats, vaig tancar-los i després de respirar fondo vaig decidir fer girar el pany. El doctor ens esperava assegut en aquella taula de fusta, d'un color marró intens que feia que ressaltessin els historials dels pacients que hi havia al cim. Ens va saludar a les dues i llavors va dir:

"Tinc una notícia per a tu Clara". En aquell moment no sabia quina cara posar. Seria una bona notícia, o alguna cosa que hauria preferit no saber, tenint en compte que ara venien aquelles festes on se suposa que tothom ha de ser feliç? "Digui doctor" vaig dir jo amb un fil de veu. Ell va prosseguir: "No sé ben bé com plantejar-t'ho, així que aprofitant que un ocelllet m'ha dit que ets un geni em les matemàtiques t'ho plantejaré com un problema matemàtic, com un d'aquells de viatjants. Ara mateix et trobes davant d'una cruïlla que es bifurca en tres camins. El primer s'anomena "seguir endavant". Si esculls aquest camí deixaràs que el teu cos arribi fins on pugui. No hi ha cap mena d'estadística que pugui guiar-nos, és a dir, la probabilitat que visquis pot ésser tant de l'1% com del 100%. Pot ser que visquis una hora, un dia, un mes, un any o inclús una vida igual o més llarga que la de qualsevol de les teves amigues. Si esculls el segon camí, que podríem titular "trasplantament", has de tenir clar que hem de valorar molts aspectes. En aquest cas la probabilitat que visquis és d'un 50%, ja que cal tenir en compte que hi ha molts factors que poden fer que tot surti

bé com per exemple, que no hi hagi complicacions durant l'operació, que el teu cos accepti perfectament el nou òrgan, que la malaltia no estigui prou estesa com per apoderar-se de tu, que hi hagi una bona recuperació, etc. o bé que tots aquests factors es girin en contra i tot acabi malament. I finalment hi ha el tercer camí al qual he posat el nom de "tractament pioner". En el cas que provem aquest nou tractament només podem guiar-nos per una sola estadística. S'ha provat en dues-centes persones d'arreu del món. Aquestes es varen dividir en 5 parts, i se n'ha escollit una cinquena part de cada continent. En total hi ha hagut un 35% de persones que han acabat morint, un 25% de persones que pràcticament s'han curat, un 27% han empitjorat i la resta, és a dir, un 13%, han millorat. Cal tenir en compte que els percentatges no són iguals en tots els continents, així doncs, en alguns llocs com Àfrica, l'esperança de vida ha estat molt més baixa que a Amèrica. Et dono aproximadament un mes perquè pensis quin d'aquests camins vols escollir i farem el que tu decideixis, i sobretot recorda, no és res més que un problema matemàtic". Jo no opinava el mateix que el doctor, els problemes que a mi m'agradava resoldre eren aquells que ens proposava la professora, aquells dels quals no depenia la meua vida, aquells en els quals si m'equivocava posava una creueta vermella a la llibreta i aquí acabava tot. Podríem dir que en els problemes matemàtics de classe podia permetre'm el luxe d'equivocar-me, però ara no. Si escollia el camí equivocat la meua vida acabaria. Ens vàrem aixecar de les cadires, tot donant les gràcies al doctor i marxàrem.

I com una més d'aquelles males passades de la vida va resultar que el dia del meu aniversari va escaure en l'últim dia que tenia per pensar què diria al doctor. En comptes de dormir i esperar que vinguessin els meus pares a despertar-me amb un bonic regal a les mans, estava asseguda al llit pensant quina decisió era la millor. Ja havia pensat en totes les estadístiques. Si escollia el primer camí només dependria del destí, si escollia el segon tenia un 50% de possibilitats de sobreviure però qui m'assegurava que sobreviuria i a més em curaria? I si escollia el tercer i sumava les possibilitats que tenia de curar-me i millorar eren solament d'un 38%. Així doncs cap dels tres camins no m'asseguraven ni la vida ni la mort. Aquest tractament pioner que en un principi considerava una bona idea ja l'havia apartat del camí, perquè podria ser que fos el que em donava

menys possibilitats de curar-me suposant que si deixava la salut en mans del destí aquest em brindaria més possibilitats d'anar millorant fins a pràcticament curar-me. Ara només calia escollir entre el primer o el segon camí, i havia de fer-ho abans que els pares obrissin la porta de l'habitació per així poder gaudir tant com pogués del dia. Sabia que la carta que tenia a les mans, que m'havia trobat a la bústia la nit passada i que estava firmada per la Raquel, la meva millor amiga, podia ser la responsable de la meva tria. Així doncs, amb la mirada fixada al paisatge i amb els ulls com un cristall a punt de trencar-se vaig obrir lentament la carta amb les mans, suaument, com si tingués por de trencar la solució del meu problema matemàtic. Vaig baixar la mirada i la vaig fixar, aquesta vegada, en la lletra lligada, petita i rodona de la Raquel. La carta deia així:

" Dolços setze, princesa. Doncs així avui et fas gran, no? Però no t'ho creguis molt, perquè segueixes sent la meva petita... Espero que els setze siguin molt millors que els quinze, després d'haver-se fet esperar tant. Almenys faré el possible perquè així sigui, flor, perquè t'ho mereixes, per tot el que has fet per mi, per les tardes, per l'ajuda incondicional, pels secrets, per estimar-me, així tal i com sóc, per veure llum on els altres hi veuen foscor. Gràcies per deixar-me formar part de la teva vida. Intentaré no decebre't perquè et necessito prop meu de manera infinita, per tant ja saps el que et queda per aguantar-me, però no et pensis, jo també hauré de fer un esforç. He trobat una frase que em va perfecte "Quan el silenci entre dues persones és còmode... has trobat a la persona ideal a qui estimar". Perquè els "t'estimo" a vegades es diuen ràpid, però... com no et podria estimar? No deixis mai que ningú et canviï, perquè ets perfecta així com ets, i no permetré que et facin creure el contrari. Perquè amb tu els dilluns són una bona excusa per començar qualsevol cosa, sense nostàlgia dels diumenges. Per molt que m'hi esforci mai podré superar el que m'arribes a cuidar, perquè sempre em robes somriures i em fas feliç.. I aquesta és una de les cent mil virtuts que tens, que et fan ser especial. En fi, petitona, que moltíssimes felicitats, i recorda: fins que les estrelles s'apaguin".

Ella em coneixia millor que ningú i en aquella carta deixava clar que em necessitava, deixava clar que comptava que estiguéssim juntes infinitament, i això ella podia prometre-m'ho però jo no. Jo no podia dir-li

quant temps més estaria al seu costat, principalment perquè ni jo no ho sabia. Tenia una llàgrima que regalimava sobre la galta, on hi havia la resposta al meu problema. Escolliria el primer camí. Si l'hagués solucionat de manera matemàtica està clar que hauria optat pel trasplantament ja que valia més assegurar un 50% que esperar que el meu cos reaccionés cap a la malaltia de qualsevol manera, però hi ha moments de la vida en què els números no poden solucionar-ho tot, perquè els sentiments passen per davant de tot. I aquest moment n'era un. La carta de la Raquel m'havia fet adonar que tots em veien com una persona forta, com diu ella "veus llum on els altres veuen foscor", però això no era així. Per dins estava destrossada, cansada, esgotada, i era hora de tornar a ser feliç. Així doncs no volia sotmetre'm a cap mena de tractament que no fos el que ja seguia. Hi ha instants en els quals cal deixar el rumb de la vida al destí, i simplement no ser impacients i esperar. Esperar que les coses flueixin i prenguin el seu propi camí, sense forçar res. I gràcies a la seva carta on em donava les gràcies per tot i deia que no em volia perdre me n'havia adonat que jo volia ser aquella Clara que descrivia ella a la carta, no volia portar dues vides paral·leles sinó que simplement una, i una de feliç. Així doncs havia arribat el moment de posar en ordre el meu món interior, de començar a obrir totes aquelles caixetes plenes de felicitat i baixar-les de les golfes i també havia arribat el moment de viure la meua vida ja que res ni ningú tenia el poder de prendre-me-la i de dir juntament amb aquelles persones que m'estimen: "Pujarem la tristesa dalt de les golfes".

(*) Cita de Maria Mercè Marçal